

Gezag en omgang

mr. drs. Ariane Hendriks

mr. drs. Ingrid Vledder

Opzet cursus

1. Gezag en omgang
2. Ouderverstoting
3. Afstamming/erkenning
4. Kinderalimentatie
5. Informele rechtsingang minderjarige

GEZAG EN ONGANG

copyright I. Vledder en A.G.
Hendriks

Gezamenlijk gezag door erkenning –wat is er veranderd?

- Vanaf 1 januari 2023 geldt dat de vader automatisch het gezamenlijke gezag verkrijgt wanneer hij met toestemming van de moeder erkent.
- Ouders die de erkenning voor de geboorte hebben geregeld, hebben direct vanaf de geboorte gezamenlijk gezag over het kind. Als deze erkenning na de geboorte wordt geregeld, dat geldt dit vanaf de erkenning.

Uitzondering nieuwe regel

- De nieuwe hoofdregel van gezamenlijk gezag geldt niet in gevallen waarin ouders niet samen tot erkenning zijn overgegaan, maar deze tot stand is gekomen met vervangende toestemming van de rechtbank. In dat geval ontstaat er niet van rechtswege gezamenlijk gezag en heeft de moeder alleen het gezag.
- Zie GH Arnhem-Leeuwarden 28-2-2023, ECLI:NL:GHARL:2023:1737, waarin dit bevestigd wordt.
- Tip: ook opt-out mogelijk (erkenning met toestemming, zonder gezamenlijk gezag).

Strategische inzet van gezagsbeslissingen I

- GHDHA:2021:963. Ondanks de ernstig verstoorde verhouding tussen de ouders belast het hof, met verwijzing naar HR 27 maart 2020, ECLI:NL:HR:2020:533, de vader mede met het gezag over de minderjarige. Het hof beoogt daarmee een begin van gelijkwaardig ouderschap te bewerkstelligen. Omdraaiing klemcriterium: ook zonder dat er gezamenlijk gezag is, zit kind al klem tussen de ouders en is zij daarin verloren.

Strategische inzet van gezagsbeslissingen II

- Rb R'dam 3 juni 2021, RBROT:2021:5321. Rechtbank beëindigt gezamenlijk gezag over één van de twee kinderen. RB hoopt op positief effect voor beide kinderen. Als vrouw niet ook het gezag over het tweede kind wil verliezen, moet zich zij constructief gaan opstellen (bv constructief overleggen met de man over de kinderen).

Geen tussenvorm voor gezagsuitoefening

- GH A'dam 21 juli 2020, GHAMS: 2020:2954. In de rechtspraak is het zogeheten “uitgekleed gezag” ontwikkeld in een poging een van de ouders een bepaalde rechtspositie te geven, als de daadwerkelijke gezamenlijke gezagsuitoefening niet haalbaar is, omdat het kind dan klem komt te zitten tussen de ouders. De wet kent deze gezagsvorm echter niet en als gevolg daarvan kan deze ook niet als zodanig in het Gezagsregister aangetekend worden, met als ongewenst gevolg dat bij derden onduidelijkheid kan ontstaan over de daadwerkelijke juridische (gezags)positie van een ouder. Ten aanzien van parallel ouderschap overweegt het hof dat dit een theoretisch concept is dat gehanteerd wordt in bepaalde hulpverleningsmethodieken en geen gezagsvorm, zodat aan dit verzoek van de man voorbijgegaan wordt.

Tijdelijk eenhoofdig gezag

- Rechtbank Midden-Nederland 08-12-2022
ECLI:NL:RBMNE:2022:5629, door vader gestalkte moeder krijgt - tijdelijk - het eenhoofdig gezag. Op dit moment is overleg tussen ouders onmogelijk; wet (art. 1:251a BW) maakt tijdelijke gezagsvoorziening volgens de rb mogelijk. Definitieve beslissing aangehouden tot einde contactverbod. Wel: omgangsregeling voor vader, met halen/brengen via tussenpersonen.

Eenhoofdig gezag/Verdrag van Istanbul

- Hof Arnhem-Leeuwarden toetst aan het Verdrag van Istanbul en ziet in huiselijk geweld dat heeft plaatsgevonden en nog steeds voelbare onveiligheid contra-indicatie voor gezamenlijk gezag. GI ten onrechte teveel gericht op samenwerking en te weinig op veiligheid. ECLI:NL:GHARL:2021:11968. Zie ook GHARL:2021:771
- GHARL:2021:10347: *de uitoefening van gezamenlijk gezag door deze ouders is in strijd met de uitgangspunten van het Verdrag van Istanbul.*
- In huiselijk geweld-zaken dus *extra* criterium naast klemcriterium.

Niet zelf verzoeken om gezagsbeëindiging

- Vader verzoekt beëindiging van zijn eigen ouderlijk gezag.
- Naar het oordeel van de rechtbank geeft de wet niet de mogelijkheid aan een ouder om op deze manier formeel het eigen ouderlijk gezag naast zich neer te leggen. Ouderlijk gezag omvat een recht en een plicht die een ouder wel kunnen worden ontnomen (op verzoek van een andere persoon of instantie), maar waar niet eigenstandig afstand van kan worden gedaan. Vader daarom niet-ontvankelijk in zijn verzoek het ouderlijk gezag dat hij zelf draagt, te beëindigen.
- Het verzoek tot wijziging van het gezag van vader wordt echter inmiddels onderschreven en herhaald door moeder. Dit verzoek wordt toegewezen: moeder met eenhoofdig gezag over kinderen belast.
- Rechtbank Gelderland 1-5-2023, ECLI:NL:RBGEL:2023:2887

Vader vs. stiefvader gezamenlijk gezag

- Rechtbank Gelderland 22-05-2023 (pub. 09-06-2023), ECLI:NL:RBGEL:2023:3331
- Zowel vader als stiefvader wil gemeenschappelijk gezag met moeder. Rb wijst eerst verzoek juridisch vader (1:253c BW) af en kent het verzoek van moeder en stiefvader (art. 1:253t BW) toe. Van stiefvader (GP) valt meer positiefs te verwachten voor (kwetsbaar) kind.

Medegezag stiefouder

- Rechtbank Den Haag 13 januari 2023, RBDHA: 2023:2553: rb beëindigt gezag van juridisch vader in zelfde beschikking waarin stiefvader met gezag wordt belast. Eis dat ouder minimaal 3 jaar eenhoofdig gezag moet hebben, is om lichtvaardig gebruik van het verzoek tot gezamenlijk gezag met niet-ouder te voorkomen. In casu toewijzing, omdat van lichtvaardig gebruik geen sprake is, gezag voor stiefvader in het belang van het kind wordt geacht, en vader zich heeft gerefereerd. Ook geslachtsnaamwijziging.

Verhuiszaken

- Heel veel jurisprudentie over verhuizingen.
- Verzoeken lijken steeds strenger te worden beoordeeld.
- Recente uitspraken brengen met zich mee dat ook ouder met eenhoofdig gezag toestemming van ex moet verkrijgen, of anders bevel terugverhuizen riskeren.

Verhuizen als ouder met eenhoofdig gezag: toetsingskader

- De ouder die eenhoofdig gezag uitoefent, heeft de bevoegdheid om het kind naar eigen inzicht te verzorgen en op te voeden (art. 1:247 lid 1 BW). Deze ouder mag belangrijke beslissingen nemen ten aanzien van het kind, zoals het bepalen van de woonplaats van het kind. Dat neemt niet weg dat de ouder die het eenhoofdig gezag heeft, verplicht is om bij het uitoefenen van zijn bevoegdheden de ontwikkeling van de banden van het kind met de andere ouder te bevorderen (art. 1:247 lid 3 BW). Verhuizen kan daarmee in strijd zijn. Zie: HR 15 oktober 2021, HR:2021:1513 (belangrijk arrest).

Bevel terugverhuizen voor ouder met eenhoofdig gezag I

HR:2021:1513. Moeder had alleen het gezag en emigreert met kind zonder overleg met vader. Kan aan deze moeder bevel tot terugverhuizing worden gegeven? RB zegt ja, Hof zegt nee. Hoge Raad zegt:

Hoewel de moeder ten tijde van haar verhuizing alleen met het gezag was belast en dus in beginsel vrij was in de keuze van de woonplaats van haar en de dochter, was de vader ten tijde van de beslissing van het hof inmiddels gezamenlijk met de moeder met het gezag belast. Het hof heeft miskend dat art. 1:253a BW ten tijde van zijn beslissing dus een grondslag bood om de moeder te gelasten terug te verhuizen.

Bevel terugverhuizen voor ouder met eenhoofdig gezag II

Vervolg HR:

Opmerking verdient dat ook bij eenhoofdig gezag een grondslag bestaat om de keuzevrijheid van de met het gezag belaste ouder ten aanzien van de woonplaats van het kind te beperken indien deze ouder niet voldoet aan de verplichting omgang tussen het kind en de andere ouder te bevorderen (art. 1:247 lid 3 BW). Op grond van art. 8 EVRM is de rechter in zodanig geval gehouden alle in het gegeven geval gepaste maatregelen te nemen om de met het gezag belaste ouder ertoe te bewegen alsnog medewerking te verlenen aan omgang tussen het kind en de andere ouder. **Een verbod aan de met het gezag belaste ouder om te verhuizen, dan wel een bevel aan deze om terug te verhuizen, kan een passende maatregel zijn.** Daarbij valt in aanmerking te nemen dat zodanige maatregel minder ingrijpend is dan de toekenning van het eenhoofdig gezag aan de andere ouder, waarin de wet uitdrukkelijk voorziet (art. 1:251a lid 1 BW en art. 1:253c leden 1 en 3 BW).

Uitspraak na cassatie: inderdaad terug

- Hof na verwijzing: ouders hebben inmiddels gezamenlijk gezag, dus maatstaf is art.1:253a BW. Na afweging van belangen wordt - na verblijf van 3,5 jaar in Israël - de terugverhuizing gelast: kind en vader moeten omgang met elkaar kunnen hebben. Zie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch 15-09-2022 ECLI:NL:GHSHE:2022:3181 en cassatieberoep van de vrouw hiertegen afgewezen (HR 6 oktober 2023, HR:2023:1381)

Uitspraak HR wordt breed gevolgd

- In GHSHE:2021:3593 (6 weken na beslissing HR) wordt moeder met eenhoofdig gezag bevolen om terug te verhuizen op straffe van dwangsom én wordt bepaald dat de twee oudste kinderen aan de vader worden toevertrouwd als ze dat niet binnen één week doet (na negeren dwangsommen lagere rechter). Vader mag zo nodig gebruik maken van sterke arm.
- Inmiddels veel uitspraken waarin terugverhuizing wordt gelast. Zie bijvoorbeeld:
- RB Rotterdam 10-05-2023
ECLI:NL:RBROT:2023:4056, moeder met eenhoofdig gezag verhuist met kind direct uit gezinssituatie; terugverhuizing
- RB Rotterdam 10-02-2023, ECLI:NL:RBROT:2023:1088, moeder met eenhoofdig gezag moet terugverhuizen uit Spanje.
- Afwijzend: Rb NH 28 september 2022, RBNHO:2022:8620, Uitspraak Hoge Raad brengt niet mee dat ouder met eenhoofdig gezag toestemming andere ouder nodig heeft om met kind te verhuizen.

Verhuisverbod bij eenhoofdig gezag

- GH Den Haag 3-5-2022 (HB KG) ECLI:NL:GHDHA:2022:823: indien ouder met eenhoofdig gezag niet voldoet aan verplichting omgang tussen kind/andere ouder te bevorderen, is er een grondslag voor beperking keuzevrijheid woonplaats. Na belangenafweging: verhuisverbod voor moeder met kind.
- GH Arnhem-Leeuwarden 8-11-2022 ECLI:NL:GHARL:2022:11252: voorgenomen verhuizing heeft grote gevolgen voor omgangsregeling met vader. Vanwege afstand, reistijd en kosten is het maar de vraag of regelmatige omgang mogelijk is. Voorstellen moeder voor reizen met kind naar NL niet realistisch.

(Nog) geen toestemmingsvereiste voor ouder met eenhoofdig gezag, maar...

- Moeder met eenhoofdig gezag heeft - nog steeds - geen toestemming vader nodig voor verhuizing. Geen toetsing aan criteria voor vervangende toestemming tot verhuizing, maar aan verplichting moeder ex art. 1:247 BW om omgang met vader te bevorderen. En of bevel terugverhuizing van moeder en kind passend is om dat te bereiken. Zie: Rechtbank Noord-Holland 28-09-2022, ECLI:NL:RBNHO:2022:8620
- Maar: Rechtbank Zeeland-West-Brabant, RBZWB:2023:5923, 24-8-2023: rechtbank verleent toestemming aan moeder met eenhoofdig gezag 'ter vervanging van de ontbrekende instemming van de man.'
- Gelet op terugverhuizingsjurisprudentie verstandig om toch toestemming te vragen, ondanks ontbreken wettelijke grondslag.

Verhuizen als ouder met gezamenlijk gezag: toetsingskader

- Gezamenlijk gezag? Dan route 1:253a lid 1 BW. Vaste jurisprudentie HR: de rechter moet alle door partijen aangevoerde relevante omstandigheden in acht nemen. Het belang van het kind dient weliswaar ‘een overweging van de eerste orde’ te zijn bij de door de rechter te verrichten belangenafweging, maar andere belangen kunnen in een voorkomend geval zwaarder wegen.
- De zogenoemde ‘verhuiscriteria’ vormen een (niet-limitatieve) opsomming van belangen en factoren die behulpzaam kunnen zijn bij die afweging, maar dat wil niet zeggen dat al die criteria – onverkort – moeten worden toegepast en besproken. Het hof moet bij zijn beslissing alle omstandigheden van het geval in acht nemen en alle betrokken belangen afwegen. Zie: GHARL:2023:4363.

Verhuizen als ouder met gezamenlijk gezag: toetsingskader

II

Relevante onderwerpen bij toetsing verhuisverzoek:

- (i) het recht en belang van de verhuizende ouder en de vrijheid om zijn of haar leven opnieuw in te richten;
- (ii) de noodzaak om te verhuizen;
- (iii) de mate waarin de verhuizing is doordacht en voorbereid;
- (iv) de door de verhuizende ouder geboden alternatieven en maatregelen om de gevolgen van de verhuizing voor de minderjarige en de andere ouder te verzachten en/of te compenseren;
- (v) de mate waarin de ouders in staat zijn tot onderlinge communicatie en overleg;
- (vi) de rechten van de andere ouder en de minderjarige op onverminderd contact met elkaar in hun vertrouwde omgeving;
- (vii) de verdeling van de zorgtaken en de continuïteit van de zorg;
- (viii) de frequentie van het contact tussen de minderjarige en de andere ouder voor en na de verhuizing;
- (ix) de leeftijd van de minderjarige, zijn mening en de mate waarin de minderjarige geworteld is in zijn omgeving of juist extra gewend is aan verhuizingen;
- (x) de (extra) kosten van de omgang na de verhuizing.

Extra element toetsingskader: OP

- Geen vervangende toestemming verhuizing gelet op inhoud ouderschapsplan. Hof: ouders hebben heel duidelijke afspraken gemaakt over een eventuele verhuizing; in hun OP staat dat zij rust en regelmaat voor de kinderen heel erg belangrijk vinden. Dan worden hoge eisen gesteld aan verzoek. Afwijzing.
- Zie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch 01-12-2022 ECLI:NL:GHSHE:2022:4149
- Goede voornemens kunnen grote gevolgen hebben.

Recente zaken I

- Geen toestemming aan moeder om met kind te verhuizen. Geen noodzaak en belangenafweging valt negatief uit. Moeder heeft onvoldoende nagedacht over gevolgen verhuizing voor dochter tijdens haar middelbare schooltijd, resp. de relatie tussen dochter en vader. Door Raad terecht gewezen op feit dat dochter bij verhuizing voor de omgang met beide ouders geheel afhankelijk wordt van halen en brengen door hen, terwijl het voor haar ontwikkeling beter zou zijn als zij op termijn zelfstandig naar beide ouders zal kunnen gaan.
- Zie: Rechtbank Amsterdam 27-07-2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:5258

Recente zaken II

- Moeder mag met kind (2,5) naar Zuid-Afrika verhuizen. Noodzaak tot verhuizen voldoende onderbouwd. Het gaat er niet om of de moeder niet anders zou kunnen, maar of er voldoende noodzakelijke reden aan verhuizing ten grondslag ligt. Verder voldoende omgangscompensatie voor vader. RB weegt mee dat partijen nooit als gezin hebben samengeleefd en dat de omgangsregeling (mede door opstelling vader) altijd heel beperkt is geweest.
- Zie: Rechtbank Amsterdam 01-06-2022, RBAMS:2022:4642

Recente zaken III

- Moeder is zonder overleg met kind op 170 kilometer afstand van vader gaan wonen (eindpunt van jarenlange training van de zorgregeling). RB bepaalt hoofdverblijf bij de vader; Hof bekrachtigt. Voortzetting hoofdverblijf bij moeder voorkomt weliswaar dat grote veranderingen voor kind plaatsvinden maar dat weegt onvoldoende op tegen bestendig en onbelast contact met beide ouders.
- Zie Gerechtshof Amsterdam 18-07-2023 (pub. 01-08-2023), ECLI:NL:GHAMS:2023:1747

Recente zaken IV

- Geen vervangende toestemming voor moeder voor verhuizing naar dorp 14 kilometer verderop. Verhuizing heeft geen invloed op zorgregeling en moeder heeft inmiddels kind bij nieuwe partner, bij wie ze wil gaan wonen. Maar: kind in kwestie is kwetsbaar meisje dat meer tijd nodig heeft om veranderingen te verwerken. In nieuwe woonplaats heeft ze geen netwerk en voorzieningen. Ze zou voor vervoer zou afhankelijk zijn van nieuwe partner moeder, terwijl OV geen oplossing biedt als deze het kind niet naar school kan brengen. Moeder moet terugverhuizen, anders hoofdverblijf bij vader.
- Zie: Rechtbank Zeeland-West-Brabant 15-06-2023 (pub. 28-06-2023), ECLI:NL:RBZWB:2023:4465

Welke procedure?

- Alleen in uitzonderlijke gevallen vervangende toestemming voor verhuizing in kort geding. In GHDHA:2021:1813 toewijzing: vrouw verblijft in vrouwenopvang en heeft urgentie gekregen voor woning. Hof:
- De kort geding rechter moet terughoudend zijn met het geven van vervangende toestemming voor de verhuizing van minderjarigen, omdat een verhuizing een ingrijpende gebeurtenis is voor minderjarigen en tot worteling in de nieuwe woonomgeving kan leiden. Dit uitgangspunt neemt echter niet weg dat in uitzonderlijke gevallen het belang van minderjarigen en/of van de verzorgende ouder kan rechtvaardigen dat in kort geding vervangende toestemming wordt verleend voor een verhuizing.
- In RBGEL:2023:2328 afwijzing: dat sprake is van spoedeisendheid (verzoekster moest binnen twee weken woning uit) wil nog niet zeggen dat het gaat om een uitzonderlijk geval dat zich leent voor behandeling in kort geding. Dus: meer stellen dan spoedeisendheid.

Wat als gezagssituatie wijzigt na voornemen om te verhuizen?

HR:2021:1715. Moeder had alleen gezag en besluit met kind naar Australië te verhuizen. Vader verzoekt om gezamenlijk gezag en verhuisverbod. Vader krijgt gezamenlijk gezag en verhuisverzoek van moeder wordt afgewezen. Moeder procedeert door tot HR en betoogt dat het toetsingskader dat geldt voor een ouder met eenhoofdig gezag had moeten worden toegepast. Uit conclusie AG (PHR:2021:936):

Dat de moeder op het moment van haar beslissing om te verhuizen nog het eenhoofdig gezag had over het kind, heeft het hof kennelijk niet relevant geacht. Het hof heeft tot uitgangspunt genomen de toestand die zich voordoet ten tijde van zijn beslissing (beoordeling *ex nunc*), wat ook het uitgangspunt is voor de beoordeling in het kader van art. 1:253a BW. Nu voor de toepassing van art. 1:253a BW gezamenlijk gezag is vereist, diende het hof de gezagssituatie in acht te nemen zoals deze zich voordeed ten tijde van zijn beslissing. Het betoog van het middel dat het hof had moeten uitgaan van de gezagssituatie zoals deze zich voordeed op het moment dat de moeder haar beslissing om te verhuizen heeft genomen, vindt geen steun in het recht.

Mag ouder zonder het kind zonder toestemming verhuizen I

RBMNE:2021:2432. Ouders hebben week op/week af-coouderschap; vader verhuist zonder overleg, waardoor coouderschap eindigt. Moeder vordert een verhuisverbod. RB wijst dat verzoek af:

Uit vaste rechtspraak volgt dat een verzorgende ouder, net als een ieder, het recht heeft zich vrijelijk te verplaatsen in het land of buitenland en zijn verblijfplaats te kiezen. De vader mag dus wonen waar hij wil, zolang hij het kind niet meeneemt. Als de vader mét kind wil verhuizen, dan ligt dat anders. Dit omdat een verhuizing het gezag van de moeder en haar omgang met het kind beperkt. Als dat het geval zou zijn, dan zou er een rechtvaardiging zijn om de vrijheid van de vader zich vrijelijk te kunnen verplaatsen te beperken voor de bescherming van de rechten en vrijheden van de moeder en het kind. Dat is hier niet het geval. De vader verhuist zonder kind en dat mag hij vrijelijk doen.

Mag ouder zonder het kind zonder toestemming verhuizen II

- GHARL:2022:2112 ziet dit anders. Ouders hadden week op/week afregeling; moeder is zonder toestemming verhuisd en in KG veroordeeld om terug te verhuizen. In HB verzoekt ze om het hoofdverblijf van kind bij vader te bepalen met weekendregeling voor haarzelf, zodat ze in nieuwe woonplaats kan blijven wonen.
- Hof: *de vrouw voert in haar grieven aan dat zij vrij is om zonder het kind naar [woonplaats1] te verhuizen. Ouders dienen samen beslissingen te nemen over de zorg- en opvoedingstaken die zij over [de minderjarige] hebben. Ook indien de vrouw zonder het kind naar [woonplaats1] verhuist, terwijl zijn hoofdverblijf bij haar is bepaald en de vastgelegde co-ouderschapsregeling feitelijk onmogelijk wordt, raakt dit direct de invulling over de verzorging en opvoeding en de co-ouderschapsregeling en daarmee het belang van het kind. De vrouw moet samen met de man dergelijke beslissingen nemen. Zij kan dit niet eenzijdig doen. (..)Het hof is van oordeel dat het in het belang van het kind is dat de vrouw voor 18 mei 2022 terugverhuist naar de regio [woonplaats2], zodat de co-ouderschapsregeling kan worden voortgezet en de beslissing in de bodemprocedure kan worden afgewacht.*

Mag ouder zonder het kind zonder toestemming verhuizen III

- Vader mag verhuizen, maar moet co-ouderschapsregeling blijven nakomen. Rechtbank kon vader niet verbieden zelf te verhuizen: artikel 2, eerste lid van het Vierde Protocol bij het EVRM waarborgt dat een ieder die zich rechtmatig op het grondgebied van een staat bevindt, het recht heeft zich daarbinnen vrijelijk te verplaatsen. Verbod om met de kinderen te verhuizen blijft in stand. Tevens blijft de co-ouderschapsregeling ongewijzigd en moet vader die regeling nakomen, op straffe van dwangsom. Vader moet co-ouderschap uitvoeren vanuit oorspronkelijke woonplaats of binnen een straal van 10 kilometer daarvan.
- Zie: gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 19-07-2022
ECLI:NL:GHARL:2022:6209

Mag ouder zonder het kind zonder toestemming verhuizen IV

- GHARL:2021:7820. Ouders hadden week op/week af-co-ouderschap, formele hoofdverblijf kind was bij vader. Vader verhuist onverwacht en zonder overleg of toestemming naar ander deel van het land. Hof maakt einde aan co-ouderschap, bepaalt hoofdverblijf bij moeder. Vader krijgt weekendregeling.

Kan ouder verplicht worden om met de kinderen te verhuizen?

- GH A-L 9 mei 2023, GHARL:2023:3853, ook hof verleent moeder geen toestemming om te verhuizen met de kinderen. Moeder had ook verzocht om vader met kinderen te verplichten naar haar nieuwe woonplaats. Hof acht het in beginsel op grond van 1:253a BW mogelijk dat vader gehouden kan worden met de kinderen te verhuizen naar de omgeving van moeder. Dit is i.c. niet in het belang van de kinderen. Is deze overweging wel juist, is het niet een te ver strekkende inbreuk op de persoonlijke levenssfeer?

Reiskosten na verhuizing

GHARL:2022:361. Moeder moet vader na verhuizing met vervangende toestemming rechtbank € 0,25 per kilometer vergoeden voor reiskosten zorgregeling.

Omgangszaken – ontvankelijkheid I

- Het biologisch ouderschap op zichzelf niet voldoende om een 'nauwe persoonlijke betrekking' tussen de man en het kind aan te nemen. De verwekker die stelt dat sprake is van een 'nauwe persoonlijke betrekking' ('family life' in de zin van art. 8 EVRM) zal daartoe bijkomende omstandigheden moeten aanvoeren. Die bijkomende omstandigheden moeten gelegen zijn in hetzij de aard van zijn relatie met de moeder en in zijn betrokkenheid bij het kind voor en na de geboorte (in welk geval die omstandigheden moeten wijzen op voorgenomen gezinsleven (intended family life)), hetzij de band die na de geboorte tussen hem als vader en het kind is ontstaan.
- In navolging van jurisprudentie van EHRM steeds meer ruimte voor de biologische vader. Zie bijvoorbeeld:
- GHSHE:2021:3381. Beide partijen voorzagen toen de moeder net zwanger was een wezenlijke rol van de man als vader in het leven van het kind. Weliswaar is de relatie tussen partijen ruim voor de geboorte van het kind verbroken, maar na die geboorte hebben partijen nog ongeveer negen maanden een vorm van een relatie gehad. Ook het feit dat de moeder met het kind een gebeurtenis als Sinterklaas bij de man en zijn familie heeft gevierd, illustreert dat de man werd gezien als een vader met een bepaalde rol in het leven van het kind. Man ontvankelijk.

Omgangszaken – ontvankelijkheid

II

- GHARL:2021:10825. De biologische vader heeft een beroep op ongerechtvaardigde inmenging in zijn recht op private life gedaan. Voor het slagen van een beroep op de bescherming van privéleven is het biologisch ouderschap alleen niet voldoende.
- Er moet sprake zijn van bijkomende feiten en omstandigheden die maken dat het contact met en toegang tot het kind een belangrijk deel betreffen van de identiteit van de biologische vader. Het hof is van oordeel dat de biologische vader voldoende heeft onderbouwd dat hiervan sprake is. De biologische vader heeft in december 2015, dus twee maanden na de geboorte van het kind, een verzoekschrift tot erkenning ingediend. Nadat DNA-onderzoek in september 2016 had uitgewezen dat hij de biologische vader is van het kind, heeft de biologische vader in oktober 2016 een omgangsverzoek ingediend. De biologische vader spant zich inmiddels al bijna vijf jaar lang in om contact met het kind te krijgen. Zijn wens tot omgang is aantoonbaar en serieus. Hieruit volgt dat de beslissing over de vraag of er een contactregeling moet komen tussen de biologische vader en het kind een inmenging op zijn recht op private life als bedoeld in artikel 8 EVRM vormt. Dit maakt dat de biologische vader recht heeft op een inhoudelijke belangenafweging bij de beoordeling van zijn verzoek tot omgang met het kind en dat hij in voldoende mate bij de besluitvorming moet worden betrokken (artikel 6 EVRM). Daarbij moeten ook de belangen van het kind en zijn juridische ouders worden meegewogen (zoals het recht op bescherming van hun sociale werkelijkheid en gezinsleven) waarbij op grond van artikel 3 IVRK het belang van het kind voorop staat.

Omgangszaken – ontvankelijkheid

III

- HR:2021:1815. Hof had verzoek van man om vaststelling van omgangs- en informatieregeling en DNA-onderzoek afgewezen vanwege ontbreken van (intended) family life. Man gaat in cassatie en stelt dat het Hof heeft miskend dat, indien de man de biologische vader van het kind is, zijn uit art. 8 EVRM voortvloeiende rechten op bescherming van *intended family live* en *private live* meebrengen dat bij de beoordeling van zijn verzoeken een belangenafweging moet plaatsvinden. In het bijzonder volgt uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens dat bij de beantwoording van de vraag of een omgangsregeling moet worden vastgesteld tussen de biologische vader en het kind, een belangenafweging moet worden gemaakt. Het hof heeft ook miskend dat daaruit volgt dat ook de beslissing op het verzoek tot medewerking aan een DNA-onderzoek dient te berusten op een belangenafweging.

Omgangszaken – ontvankelijkheid

IV

- HR volgt EHRM jurisprudentie en casseert. Uit de rechtspraak van het EHRM volgt dat een (beweerde) verwekker die omgang met en informatie over het kind wenst, een beroep kan doen op art. 8 EVRM ter bescherming van zijn privéleven (*private life*) en ter bescherming van zijn beoogde familielevens (*intended family life*). Meer in het bijzonder heeft het EHRM geoordeeld dat bij de beslissing op een zodanig verzoek van een beweerde verwekker moet worden vastgesteld, met inachtneming van de belangen van alle betrokkenen en de bijzonderheden van het concrete geval, of – aangenomen dat de verzoeker de verwekker is – omgang en het verstrekken van informatie in het belang van het kind is en dat slechts als dat het geval is de vaststelling van het biologische vaderschap zo nodig aan de orde komt.
- Hieruit volgt dat het hof ten onrechte het verzoek om medewerking aan een DNA-onderzoek zonder afweging van belangen heeft afgewezen en, daarop voortbouwend, bij de beoordeling van de verzoeken om omgang en informatie, tot uitgangspunt heeft genomen dat niet vaststaat dat de man de verwekker is.
- Het antwoord op de vraag of, indien de man, zoals hij gemotiveerd heeft gesteld, de verwekker is, omgang tussen de man en het kind of het verstrekken van informatie over het kind aan de man, in het belang van het kind is, wordt mede bepaald door het belang van het kind om een band op te bouwen met zijn biologische vader en het risico van verstoring van het gezinsleven van het kind met zijn wettelijke ouders en hun tweede kind. **Beantwoording van die vraag vergt dus een belangenafweging aan de hand van de bijzonderheden van het concrete geval.**
- Indien omgang met de man en het verstrekken van informatie aan de man, aannemende dat deze de verwekker van het kind is, niet in het belang van het kind wordt geoordeeld, is de vordering van de man tot medewerking aan een DNA-test evenmin toewijsbaar. Indien het belang van het kind wel gediend is met omgang met de man of het verstrekken van informatie aan de man, aannemende dat deze de verwekker is, kan de rechter op de voet van de art. 194-200 Rv een DNA-onderzoek gelasten, in het bijzonder indien op grond van de gebleken feiten en omstandigheden aannemelijk is dat de man de verwekker van het kind kan zijn.

Omgangszaken – ontvankelijkheid

V

- Biologisch of juridisch vaderschap geen vereiste voor omgangsregeling: dat vrouw twijfels heeft of man met wie zij relatie had de biologische vader is van het kind, vormt geen belemmering voor vaststellen van (begeleide) omgangsregeling: er is sprake van 'family life' tussen man en kind (man was 6 jaar in beeld als vader).
- Rechtbank Gelderland 20-10-2022 (KG), ECLI:NL:RBGEL:2022:5934

Omgangszaken- ontvankelijkheid

VI

- GHARL:2022:1867. Vrouw is in eerste aanleg niet-ontvankelijk verklaard in verzoek om aanpassing zorgregeling. Hof vindt dat er inmiddels wijzigingen van omstandigheden zijn en bepaalt opbouw naar co-ouderschap.
- Hoewel de wijzigingen van de omstandigheden zich pas hebben voorgedaan na de bestreden beschikking, zoals de vrouw terecht aanvoert, is het hof van oordeel dat daar op basis van de jurisprudentie van de Hoge Raad (zie ECLI:NL:HR:2012:BW9226) toch rekening mee moet worden gehouden. Dat zij hiermee een beroepsinstantie wordt ontnomen, maakt dit niet anders. De Hoge Raad heeft immers overwogen dat de vaststelling van een omgangsregeling in beginsel moet worden gebaseerd op de omstandigheden ten tijde van de uitspraak. Partijen hebben er in zaken over een omgangsregeling belang bij dat de beslissing berust op een juiste en volledige waardering van de omstandigheden ten tijde van de uitspraak, ook in hoger beroep.

Omgangszaken- ontvankelijkheid

VII

- GHARL:2022:1092. Man dient geen incidenteel appel in hoger beroepszaak van vrouw. Verzoekt vervolgens Hof om een vakantieregeling vast te stellen. Hof:
- Het hof vindt het in het belang van zowel de ouders als het kind dat duidelijk is hoe de schoolvakanties en feestdagen/bijzondere dagen worden ingevuld, maar kan het aanvullende verzoek van de vader niet in behandeling nemen om de volgende reden. De vader heeft in hoger beroep binnen de daartoe gestelde termijn een verweerschrift ingediend zonder dat hij incidenteel hoger beroep heeft ingesteld tegen de bestreden beschikking. Hij heeft toen geen grieven opgeworpen tegen de uitspraak van de rechtbank. Namens de vader is later bij akte een aanvullend verzoek geformuleerd, waarbij hij het hof heeft verzocht om een regeling te bepalen voor de schoolvakanties en feestdagen/ bijzondere dagen. Het indienen van een aanvullend verzoek na de indiening van een verweerschrift, zonder dat tegelijk met het verweer incidenteel hoger beroep is ingesteld, is in strijd met de twee-conclusieleer. Daarom is de vader niet-ontvankelijk in zijn aanvullende verzoek en kan het hof het verzoek van de vader om de zorgregeling aan te vullen niet behandelen.

Birdnesting I

- Geen vaststelling birdnestingsregeling als dat niet door ouders is overeengekomen. Verzoek man om een birdnestingsregeling te bepalen wordt afgewezen. Omdat birdnesting afstemming tussen de ouders vereist, is de Rb terughoudend om deze regeling vast te stellen als de ouders dat niet zijn overeengekomen.
- Zie: rechtbank Noord-Holland 10-05-2022 (VOVO), ECLI:NL:RBNHO:2022:5060

Birdnesting II

- Rechtbank legt aan partijen birdnesting op ondanks dat instemming van één van partijen daarvoor ontbreekt. Het belang van de kinderen om afwisselend met één van de ouders in de woning te verblijven laat de rechtbank prevaleren. Vaststaat dat de kinderen er belang bij hebben om in de woning te blijven, zodat voor hen zo min mogelijk verandert. Daarom wordt bepaald dat de ouders om de week afwisselend in de woning voor de kinderen zorgen.
- Zie: rechtbank Rotterdam 06-07-2022 (VOVO), ECLI:NL:RBROT:2022:7773

Frustreren omgangsregeling minder getolereerd I

- Zichtbare trend frustreren van de omgangsregeling steeds minder wordt getolereerd. Zie bijvoorbeeld:
- GHSHE:2022:878. *Voor het hof staat vast dat de moeder het contact tussen de minderjarige en de vader frustreert. Het hof acht zich nog onvoldoende geïnformeerd om een verantwoorde beslissing te kunnen nemen op het verzoek van de vader om het hoofdverblijf van de minderjarige bij hem te bepalen. Het hof benoemt een bijzondere curator.*

Frustreren omgangsregeling minder getolereerd II

- RBNNE:2022:404. Kk hebben inmiddels twee jaar geen contact met vader, staan onder toezicht. Raad wil zaak 8 mnd aanhouden in afwachting van resultaten hulpverlening. RB vindt dat te vrijblijvend:
- *Ouderverstoting ligt op de loer. (..) De kinderen zitten duidelijk in een loyaliteitsconflict, wat schadelijk is voor hun ontwikkeling en waar zij niet uit zullen komen als zij niet de emotionele toestemming van hun moeder krijgen om contact te hebben met hun vader. De kinderen moeten zelf een beeld van hun vader kunnen vormen. Acht maanden afwachten zoals de RvdK thans adviseert is daarom te vrijblijvend. (..) De rechtbank zal bepalen dat er gedurende vier maanden, per ingaande van 1 maart 2022, minimaal 1 uur per week onder professionele begeleiding van de GI of een door de GI aan te wijzen derde omgang tussen de man en de kinderen op neutraal terrein dient plaats te vinden. De vrouw mag bij deze contacten niet aanwezig zijn. Deze contactregeling betreft een minimumregeling, waarbij de GI moet streven naar uitbreiding van het gemiddeld aantal uren per maand en uiteindelijk zonder begeleiding.*

Frustreren omgangsregeling minder getolereerd III

- RBOVE:2021:2557. RB wijzigt hoofdverblijfplaats naar vader. De rechtbank heeft geconstateerd dat er een hechte band tussen moeder en kind 1 is, maar voor goed ouderschap is ook vereist dat er emotionele toestemming wordt gegeven om te laten zien dat de andere ouder (in dit geval vader), ook ouder kan en mag zijn. Moeder zegt wel die toestemming te geven, maar het lijkt dat zij daar niet naar kan of wil handelen. (..) De rechtbank vindt het van belang dat de kinderen rust en duidelijkheid krijgen en vindt dat er gekeken moet gaan worden of dit bij vader kan worden bewerkstelligd. De uitvalbasis bij moeder lijkt op dit moment niet de juiste plek te zijn om de hulpverlening goed te kunnen inzetten en wordt door de Raad zelfs als schadelijk bestempeld. De rechtbank heeft vertrouwen in vader dat hij beter in staat is het contact tussen kind 1 en kind 2 met hun moeder onbezorgd te laten plaatsvinden.

Frustreren omgangsregeling minder getolereerd IV

- GHSHE:2021:3786. Hof: moeder maakt niet aannemelijk dat sprake is van zwaarwegende en klemmende redenen op grond waarvan zij niet gehouden is de zorg- en contactregeling na te komen, of dat uitvoering daarvan strijd oplevert met de zwaarwegende belangen van de kinderen. Geen nieuwe argumenten. Er liggen meerdere vonnissen waaruit volgt dat de moeder de overeengekomen zorgregeling moet nakomen. De moeder geeft hieraan echter geen gehoor, hetgeen tot gevolg heeft dat de vader en [de kinderen] vanaf 20 februari 2021 geen contact meer hebben met elkaar. Veroordeling in proceskosten.

Frustreren omgangsregeling minder getolereerd V

- Moeder veroordeeld in proceskosten wegens hardnekkig niet-nakomen zorgregelingen: moeder komt telkens de vastgestelde zorgregelingen niet na, terwijl keer op keer - na gedegen onderzoek - is vastgesteld dat er geen contra-indicaties zijn om kind bij vader te laten zijn. Proceskostenveroordeling ad € 2.571.
- Gerechtshof 's-Hertogenbosch 01-09-2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3044

Ambtshalve dwangsom in omgangszaken?

- Hof heeft in 1:377a BW-zaak amtsshalve een dwangsom verbonden aan nakoming omgangsregeling.
- A-G (PHR:2023:470): strijdig met de wet (artikel 611a lid 1 Rv), stelt de vraag of amtsshalve toepassing o.g.v artikel 1:253a BW lid 5 niet ook strijdig is met artikel 611a lid 1 Rv. Een dwangsom - ook ter nakoming omgangsregeling - moet altijd verzocht worden door een procespartij. Rechter heeft nagenoeg onbeperkte vrijheid bij opleggen ervan, mits verzocht of gevorderd. Ambtsshalve oplegging moet wetgever desgewenst mogelijk maken – dan ook aanpassing Rv.
- HR 13 oktober 2023, HR:2023:1459, hof gaf blijk van onjuiste rechtsopvatting door amtsshalve een dwangsom te verbinden aan nakoming omgangsregeling op grond van art. 1:377a BW. Uit de tekst van [art. 1 lid 1 EW](#) en [art. 611a lid 1 Rv](#), de wetsgeschiedenis en de rechtspraak van het Benelux-Gerechtshof en de HR blijkt dat een dwangsom slechts op vordering of verzoek van partij kan worden opgelegd en dat rechter haar niet amtsshalve kan uitspreken. Noch het bepaalde in [art. 1:253a BW](#), noch [art. 8 EVRM](#) maakt dit anders. Cassatie in belang der wet.

Afwijzing omgangsregeling o.g.v Verdrag van Istanbul

- Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 06-04-2023, ECLI:NL:GHARL:2023:3124
Getuige zijn van huiselijk geweld staat qua impact gelijk aan slachtoffer ervan zijn.
Verdrag van Istanbul: omgang mag niet ten koste gaan van veiligheid. Verzoek omgangsregeling afgewezen: veiligheid kind onvoldoende gewaarborgd.

Stoppen traject heeft consequenties

- RBROT:2022:1793. Man zegt op zitting toe mee te werken aan Kinderen uit de Knel maar beëindigt medewerking na aanmelding. RB volgt vervolgens voorstel vrouw voor de omgangsregeling.
- Opvallend in uitspraak: *“overigens veronderstelt de rechtbank dat de man er door zijn advocaat op gewezen is – mede gelet op de Gedragscode voor advocaten in het Personen- en Familierecht – dat het beëindigen van zijn deelname aan Kinderen uit de knel niet passend is en dat de man daartoe desondanks heeft besloten.”*

Werk geen reden wijziging zorgregeling

- GHARL:2022:1044. Man heeft weekendregeling met één dag door de week. Wil van die dag af omdat hij en zijn nieuwe partner voltijds zijn gaan werken. Hof:
- *Dat de vader en zijn partner thans een fulltime baan hebben en doordeweeks minder beschikbaar zijn voor de kinderen doet niet af aan het belang van de kinderen bij die doordeweekse regeling.*

Wat als ouders in het weekend werken?

- Zorg voor kinderen gezamenlijke verantwoordelijkheid ouders - ook in werkweekend. Het Hof benadrukt - net zoals de rechtbank in de bestreden beschikking - dat de zorg voor de kinderen een gezamenlijke verantwoordelijkheid is voor de ouders, ook op de momenten dat zij beiden moeten werken. Man werkt ieder weekend in zijn café en de vrouw om de week een weekend in het verpleeghuis. Het hof acht een regeling waarbij de kinderen eenmaal per vier weken een weekend bij de man verblijven, passend. Op die manier dienen zowel de vrouw als de man één keer per maand in het weekend opvang voor de kinderen te regelen en delen zij zodoende de verantwoordelijkheid voor die opvang.
- Gerechtshof Amsterdam 23-08-2022, ECLI:NL:GHAMS:2022:2419

Plicht tot omgang afdwingen I

- Dwangsom van € 1.000 voor vader om nakoming omgangsregeling af te dwingen. Vader komt begeleide omgangsregeling niet na. Rb bepaalt dat hij eenmaal per maand onbegeleid fysiek contact heeft met de kinderen. Mét dwangsom, ondanks bezwaren kinderen tegen deze "boete": zij hebben vader hard nodig.
- Rechtbank Oost-Brabant 04-10-2022, ECLI:NL:RBOBR:2022:5901

Plicht tot omgang afdwingen II

- Man moet er zelf voor zorgen dat hij een goede en betrouwbare vader is: geen dwangsom. De rechtbank acht een dwangsom niet in het belang van de kinderen en niet het juiste middel om de vader te bewegen de afspraken na te komen. Het is namelijk niet aan de voorzieningenrechter om van de vader een goede en betrouwbare vader te maken. Die verantwoordelijkheid ligt bij de vader zelf. Het is aan hem om zijn kinderen te tonen dat zij bij hem op nummer 1 staan en hij al het andere daarvoor opzij zet. De vader moet dit aan de kinderen tonen door daden: door op te komen dagen als de kinderen op hem rekenen. Veroordeling tot nakoming, zonder dwangsom.
- Rechtbank Gelderland 01-12-2022,
ECLI:NL:RBGEL:2022:6771

Ouderverstoting

Contactverlies na scheiding

- Contactverlies na scheiding komt veel voor (20% ziet vader niet meer en 5% ziet moeder niet meer).
- Expertteam ouderverstoting / complexe omgangsproblematiek (rapport 2021). Doel Expertteam: contact tussen ouders en kinderen moet optimaal worden gewaarborgd en contactverlies vermeden.
- Definitie ouderverstoting (*parental alienation*): de situatie waarin kind contact met een ouder afhoudt als gevolg van (al of niet bewust) manipulatief gedrag van de andere ouder (beïnvloeden van de loyaliteit van een kind), ook al kan dat gedrag onderdeel zijn van de complexe interactie tussen beide ouders.
- Let op: geen ouderverstoting indien sprake is van mishandeling, verwaarlozing of misbruik.

Waar hebben we het precies over?

- Terminologie ouderverstoting/oudervervreemding/PAS ligt complex.
- PAS/ouderverstotingssyndroom kan beter vermeden worden (er is geen consensus dat zo'n syndroom bestaat).
- Sommigen gebruiken 'vervreemding' wanneer is vastgesteld is dat er gegronde redenen zijn voor een kind en/of een ouder om de omgang met de andere ouder te verminderen, te laten begeleiden of stop te zetten. Gegronde redenen kunnen zijn: *vastgestelde* lichamelijke en/of psychische mishandeling, lichamelijke of emotionele verwaarlozing, seksueel misbruik of getuige zijn van geweld in het gezin en 'verstoting' wanneer er geen gegronde redenen zijn en de afwijzing het gevolg is van de opstelling van de andere ouder. Dit is echter niet standaard – de termen worden door elkaar heen gebruikt.
- Dus: definieer zelf je terminologie.

Wat is ouderverstoting I

- Ouderverstoting is de uitkomst van een ingewikkeld systemisch proces. Door een psychologisch afweermecanisme gaat een kind een groot verschil maken tussen de twee ouders: er is een “favoriete” ouder en een, zonder gegronde reden, afgewezen ouder. Dit psychologisch afweermecanisme wordt in gang gezet door de favoriete (controlerende) ouder.
- De controlerende ouder (ook wel programmerende ouder of coalitie-ouder genoemd) heeft hele hoge negatieve emoties (zoals verdriet, angst en boosheid) en *gelooft** dat de omgang een risico inhoudt voor het kind. Dit gaat vaak gepaard met een onterechte beschuldiging van misbruik en/of verwaarlozing aan het adres van de afgewezen ouder.

* Dit is niet in alle gevallen zo – hierover later meer.

Wat is ouderverstoting II

- De controlerende ouder creëert een afstand tussen het kind en de andere ouder, door consequent en uitsluitend negatieve boodschappen over de andere ouder aan het kind te verkondigen, indoctrinatie. Door uitgebreid te vertellen over wat de andere ouder “ons” heeft aangedaan, zet de controlerende ouder zichzelf en het kind neer als slachtoffer van de andere ouder.
- Dit onware denkbeeld over de andere ouder nestelt zich dan in het brein van het kind. Het kind wordt bang en reageert angstig en afwijzend op de andere ouder. Om zich weer veilig te kunnen gaan voelen, kiest het kind de kant van de controlerende ouder. Ze zetten zich af tegen de andere ouder en sluiten deze buiten.

OVS als gevolg van mishandeling?

- Kind dat is mishandeld staat vaker ambivalent tegenover de afgewezen ouder dan kind dat van ouder wordt vervreemd.
- Ook na mishandeling willen kinderen doorgaans toch een relatie met de ouder behouden (loyaliteit)
- Kinderen die vervreemd worden, uiten zich zwart/wit: de ene ouder is helemaal goed, de andere ouder helemaal slecht. Splitting.

Signalen OVS, memo Raad

- Negatief uitlaten over de andere ouder en diens familie / omgeving (kan ook non-verbaal), ook andere ouder bij voornaam noemen.
- Ontkennen fysieke overeenkomsten ouder – kind.
- Niet nakomen van omgangsafspraken (eigen behoefte centraal stellen).
- Zeggen dat afwijzing alleen besluit kind is, en dit ondersteunen.
- Geen schuldgevoelens uiten over het contactverlies.
- Kinderen die zich niet leeftijdsadequaat uitlaten.
- Negatieve herinneringen noemen die niet van het kind zelf kunnen zijn.

- Eerst onderzocht moet worden of kind zonder goede grond contact met ouder afwijst. Uiteraard uitsluiten dat contactverlies komt vanwege mishandeling.

Ongewenst contactverlies vlg Warshak

- Criteria ongewenst contactverlies:
  - 1) Chronisch langdurig gedrag, een patroon
  - 2) Komt frequent voor
  - 3) Gebeurt in de meeste situaties
  - 4) Liefde en genegenheid zijn afwezig
  - 5) Het gedrag is gericht op een ouder
  - 6) Het weerspiegelt niet de gewone ontwikkeling of leeftijd van het kind
  - 7) Het gedrag is disproportioneel en wordt niet gerechtvaardigd door het gedrag van de ouder, nu of toen

Gedrag van de coalitieouder I

- Uitsluitende negatieve informatie over de andere ouder delen met het kind
- Met smoesjes het contact tussen het kind en de andere ouder beperken
- Niet of moeizaam nakomen van de (gerechtelijke) contactregeling
- Ex-partner niet informeren over het welzijn en de ontwikkeling van het kind
- Ondermijnen van het ouderschap van de ex-partner
- Kwaadspreken over de ex-partner in de sociale omgeving van het kind
- Boos of verdrietig reageren op het kind als het kind contact heeft met de ex-partner
- Zonder gegronde, aantoonbare reden de indruk wekken dat de ex-partner gevaarlijk is voor het kind
- Veelvuldig contact zoeken met het kind als deze bij de andere ouder is (telefoon, WhatsApp)
- Het kind zaken over de ex-partnerrelatie vertellen waar het niets mee te maken heeft
- Het kind als gelijke behandelen
- Het kind verbieden om over de andere ouder te praten

Gedrag van de coalitieouder II

- Het kind afhankelijk maken door aan te geven dat de controlerende ouder onmisbaar is voor het welzijn van het kind en succes in het leven
- Een jong kind zelf laten bepalen of het al dan niet naar de andere ouder mag
- Weghouden van kaarten/brieven en cadeaus van de andere ouder aan het kind
- Beperken of verbieden van contact tussen het kind en de familie van de andere ouder
- Conflicten veroorzaken tussen het kind en de andere ouder
- Het kind de andere ouder bij de voornaam laten noemen
- Het kind steunen in zijn/haar weigering om contact met de andere ouder te hebben
- De achternaam van het kind veranderen
- De communicatie tussen het kind en de andere ouder controleren. Kinderen aan een kruisverhoor onderwerpen over hetgeen er met de andere ouder gecommuniceerd is
- Grote behoefte om professionals in te schakelen die “de stem van het kind horen” en vinden dat deze één op één dient te worden opgevolgd.

Gedrag van het kind

- Gebruik van oneigenlijke of onzinnige argumenten om de reden van de afwijzing uit te leggen. De reden van de afwijzing ligt niet in de ouderrol maar in de (ex) partnerrol
- De woede ten aanzien van de afgewezen ouder is niet gebaseerd op de eigen ervaringen met die ouder
- Geen empathie vertonen voor of schuldgevoel ervaren ten opzichte van de afgewezen ouder. Een arrogante en minachtende houding aannemen
- Aangeven zelf de keuze te hebben gemaakt om geen contact te hebben met de afgewezen ouder
- Coalitievorming met de controlerende (favoriete) ouder
- Zich in de gezinshierarchie boven de afgewezen ouder plaatsen en vinden dat deze aan al haar/zijn wensen moet voldoen
- Zwart-wit denken. Uitsluitend positief praten over de controlerende (favoriete) ouder en uitsluitend negatief praten over de afgewezen ouder
- Geen positieve herinneringen aan de afgewezen ouder kunnen weergeven
- Volwassen taalgebruik, de controlerende ouder napraten
- Afgewezen ouder bij de voornaam noemen en/of de achternaam van de favoriete ouder gebruiken
- Positieve uitingen van de afgewezen ouder bestempelen als leugenachtig of omkoperij
- Kind wil geen andere gezichtspunten overwegen en steunt klakkeloos de controlerende ouder. Wat de afgewezen ouder ook doet, het is altijd verkeerd. Kind vertelt ook aan de omgeving afgewezen ouder fout doet.

Wat helpt (misschien)?

- Uitsluitend mediation is bij een ernstige vorm van ouderverstoting geen geschikte interventie omdat het in eerste aanleg niet mogelijk is om een gezamenlijk gedragen oplossing te bereiken; er is een directieve systemische aanpak nodig.
- Beschuldigingen van misbruik en/of verwaarlozing dienen door deskundigen op waarheid te worden onderzocht. Er dient (met de grootste spoed) te worden ingezet op (begeleid) contactherstel en het omgaan met eventuele weerstanden hieromtrent.
- De gezinshiërarchie dient (meteen) hersteld te worden. Het zijn de ouders die de beslissingen nemen, niet de kinderen. De controlerende ouder zal aan het kind toestemming “moeten” gaan geven om contact te hebben met de afgewezen ouder en hierbij passende hulp mogen krijgen om eventuele trauma's uit het eigen verleden te verwerken.

Uit huis plaatsen?

- Er zijn professionals die pleiten om kinderen bij de controlerende ouder “weg te halen” en het hoofdverblijf naar de afgewezen ouder te verplaatsen. Vervolgens wordt er in deze visie dan een periode ingelast waarin het kind bij de afgewezen ouder verblijft en er geen contact is met de controlerende ouder.
- Risico: een mogelijk nieuw trauma bij het kind dat plots gescheiden wordt van een ouder waarmee het een innige band heeft.
- Er zijn echter ook behandelaars die in de literatuur (bij jonge kinderen) goede uitkomsten met een dergelijke interventie beschrijven. Wordt in Nederland nauwelijks of te laat toegepast.
- Sowieso geldt dat bij kinderen onder de elf jaar het tij eenvoudiger te keren is dan bij oudere kinderen. Het oudere kind ervaart vaak geen noodzaak voor hulp en weigert medewerking of wil de afgewezen ouder niet bij de hulpverlening betrekken.

Signalen OVS als gevolg van intieme terreur

- Kind uit zich minachtend over de afgewezen ouder
- Kind beschuldigt de ouder van psychische problemen die hij/zij niet heeft (gelijk aan patroon in relatie)
- Niet alleen de ouder wordt afgewezen, maar ook diens hele familie (patroon van isolatie)

OVS als gevolg van intieme terreur

I

- Intieme terreur wordt na de relatie voortgezet via de kinderen. Waar eerst de partner werd geïsoleerd, gebeurt dat nu met het kind.
- Controleren van de andere ouder via het kind: bepalen wat het kind bij de andere ouder mag doen, uithoren
- OVS als ultieme middel om de andere ouder te terroriseren. Instrumenteel!

OVS als gevolg van intieme terreur

II

- Karen Woodall: OVS als uiting van intieme terreur ziet er bij vaders vaak anders uit dan bij moeders.
- Vaders controleren kinderen via een mix van dreigen en isoleren.
- Moeders controleren kinderen eerder emotioneel ('als je bij papa bent, ben ik verdrietig' tot 'als je naar papa gaat, hoef je niet meer terug te komen')

Signalen OVS als gevolg van intieme terreur III

- Zeer moeilijk om patroon te doorbreken.
- Ook als OVS correct wordt gezien als uiting van intieme terreur is ingrijpen moeilijk.
- Er is geen adequaat hulpaanbod.
- Contact afdwingen verloopt vaak dramatisch.

Jurisprudentie OVS, beëindiging ots (I/V)

- Gerechtshof DB 19-05-2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:1598 Hof beëindigt ots over de kinderen. GI heeft geen uitvoering aan ots gegeven. Er is nog steeds een ontwikkelingsbedreiging. Moeder niet bereid om zorgregeling daadwerkelijk te ondersteunen. Vader is alleen nog maar meer gemarginaliseerd.

Jurisprudentie OVS, wel wijzigen hvp (II/V)

- Rb Limburg 11-06-2021, ECLI:NL:RBLIM:2021: 4687 (MK)
Volgens vader sprake van OVS, hij stelt dat kind gevangen zit in de houding en ideeën van moeder. Alles wat hij doet wordt afgekeurd. Moeder ontkent dat zij het contact tegenhoudt. Kind 2 is bang voor vader en zou hebben aangegeven 'ongepast geaaid' te zijn door vader. Zij probeert niet kind los te weken van vader. Dwang zal averechts werken. Rb: Kind 2 is niet vrij om onbelast contact te hebben met vader, zolang zij bij moeder en zus woont. Impasse kan slechts doorbroken worden door contact tussen vader en kind 2 te forceren. Contactherstel heeft slechts kans door hvp te wijzigen en te bepalen dat kind 2 bij hem woont (binnen 2 weken na uitspraak), zorgregeling met moeder onder regie van de GI.
- Noot: in uitspraak valt handelingsverlegenheid GI op.

Jurisprudentie OVS, wel wijzigen hvp (III/IV)

- Rb Midden-Nederland 19-03-2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:1065 Rb constateert zeer ernstige mate van ouderverstoting, waarbij de coalitieouder zegt het contact met de andere ouder te stimuleren, mar ook begrip voor de verstoting heeft. Inzetten van nog meer hulpverlening is 'dood paard'. Berusten in de situatie dat kinderen (10 en 15) enkel bij vader zijn levert 'voortdurende vorm van kindermishandeling' op. Hvp kind 2 bij moeder, kind 1 bij vader + contactverbod van 2 maanden voor kind 2 en vader en broer, om haar te doen wennen aan de nieuwe sociale omgeving, vervolgens contactopbouw.

Jurisprudentie OVS, niet wijzigen hvp (IV/V)

- Rechtbank Zeeland-W-Brabant 23-11-2021, ECLI:NL:RBZWB:2021:6105 (MK) Verzoek man om eenhoofdig gezag / wijziging hvp afgewezen. Dit zal niet bijdragen aan sociaal-emotionele ontwikkeling van de kk. Kk willen al lange tijd geen contact met de man. Moeder merkt op dat er rust moet komen. Vader vindt dat zij geen emotionele toestemming verleent, dat er sprake is van OVS.
- Ook hier heeft ingezette hulpverlening niet tot contactherstel geleid.

Jurisprudentie OVS, geen omgangsregeling (V/V)

- Rechtbank Gelderland 24-12-2020, ECLI:NL:RBGEL:2020:7072 Geen OR voor vader die moeder ouderverstoting verwijt, 1-hoofdig gezag voor haar. Kk zijn 15 en 17. Man stelt OVS, vrouw stelt dat kk niet willen om wie hij is en incidenten bij hem thuis. Rb benoemt dat man autoritair is en botst met puberjongens. Weerstand kk is heel groot. Rb acht het niet aannemelijk dat er sprake is van OVS, juist het gedrag van de man zelf zorgt voor verdere verwijdering tussen hem en de kk (afpakken mobiel, Wifi eruit trekken, verbale en fysieke agressie). Geen zelfreflectie.

AFSTAMMING/ ERKENNING

copyright I. Vledder en A.G.
Hendriks

Intended family life?

- Rb Gelderland 9-6-2023 ECLI:NL:RBGEL:2023:3374. Kind geboren na IVF. vrouw: man was slechts zaaddonor, ik zou het kind alleen opvoeden. Man: ik zou belangrijke rol hebben in leven kind. Geen concrete afspraken gemaakt.
- RB: geen nauwe persoonlijke betrekking, noch (intended) family life. Afspraken in kader procedure ex art. 223 Rv moeten uitsluitend in dat licht worden gezien. Daarnaast heeft vrouw grote weerstand tegen erkenning kind door man. Verzoeken man tot vervangende toestemming erkenning, gezamenlijk gezag en informatie afgewezen; man daarnaast niet-ontvankelijk in verzoek tot omgang. Geen sprake van inmenging in recht op 'private life' man a.b.i. EVRM.
- Let op verschil in behandeling verwekker vs. donor.

Vernietiging erkenning van niet-biologische vader I

- GHARL:2022:9394. Verzoek van de bijzondere curator (namens het kind) tot vernietiging van de erkenning wordt afgewezen.
- Vernietiging van de erkenning door de man zou naar het oordeel van het hof enkel in het belang van het kind kunnen zijn als zij daadwerkelijk iets zou kunnen verwachten van haar biologische vader. Nu dat niet het geval is en onbetwist is dat de band tussen het kind en de man goed is, is grote terughoudendheid ten aanzien van de (vernietiging van de) erkenning op zijn plaats. Dit, gezien de nog jonge leeftijd van het kind en het feit dat vernietiging van erkenning onomkeerbaar is. De vrouw wil de bestaande band tussen het kind en de man losweken met als doel die band uiteindelijk te verbreken. Zij wil dat haar huidige echtgenoot het kind zal erkennen. **Het hof vindt het niet in het belang van het kind dat, gezien haar jonge leeftijd, de ene niet-biologische vader wordt ingeruild voor de andere niet-biologische vader in de situatie waarin zij nu verkeert, te weten dat zij betekenisvolle relaties met beide “vaders” heeft en deze relaties, omdat zij nog jong is, nog lang niet uitontwikkeld zijn.** Op dit moment is er dan ook geen reden om te kiezen voor een ander juridisch vaderschap dan het huidige.

Vernietiging erkenning van niet-biologische vader II

- GH A-L 11 november 2021, GHARL:2021:10509. Verzoek tot vernietiging erkenning namens de minderjarige door de moeder.
- De erkenning is gedaan terwijl de moeder en de vader wisten dat de vader niet de biologische vader van het kind was. Met de rechtbank is het hof van oordeel dat in dit geval alleen nog de bijzondere curator bevoegd is om namens het kind een verzoek tot vernietiging van de erkenning op grond van artikel 1:205 lid 1 onder a BW in te dienen. De gronden voor vernietiging door de vader of de moeder die zijn genoemd in artikel 1:205 lid 1 onder b en c BW zijn hier niet van toepassing. In artikel 1:212 BW staat dat in zaken van afstamming het minderjarige kind, optredend als verzoeker of belanghebbende, wordt vertegenwoordigd door een bijzondere curator. In zaken van afstamming is de bijzondere curator dan ook de wettelijke vertegenwoordiger van de minderjarige; de ouders zijn dat niet. De moeder is op grond van het bepaalde in artikel 1:205 lid 1 onder a BW niet-ontvankelijk in haar verzoek.

Vernietiging erkenning van niet-biologische vader III

- Vernietiging erkenning wordt bekrachtigd; mét aandacht voor rol 'voormalige vader': Het hof is van oordeel dat het in het belang van het kind is dat het uitgangspunt van de wet wordt gevolgd, waarbij de biologische werkelijkheid en de juridische werkelijkheid overeenstemmen. Kind woont bij de moeder en er is sprake van een co-ouderschapsregeling met de biologische vader. Het is in het belang van het kind dat de positie van de biologische vader wordt geformaliseerd en dat het kind statusvoorlichting krijgt over wie zijn biologische vader is en tegelijkertijd over wat de rol is van de 'voormalige vader' is in zijn leven. Van belang daarbij is dat betrokken partijen de intentie hebben een drie-partijen-ouderschapsplan te maken. Onderdeel daarvan is de rol die de 'voormalige vader' in leven van kind heeft en houdt en dat die als wezenlijk wordt (h)erkend.
- Gerechtshof 's-Hertogenbosch 29-09-2022, ECLI:NL:GHSHE:2022:3300

Vervangende toestemming erkenning met beperkte geldigheidsduur

- RBROT:2021:8772. Vervangende toestemming erkenning door biologische vader
- De rechtbank constateert dat in de wet niet staat dat de rechter de mogelijkheid heeft te bepalen dat de vervangende toestemming slechts binnen een bepaalde periode door de verzoeker kan worden gebruikt. Maar de wettelijke bepalingen sluiten dit ook niet uitdrukkelijk uit. De rechtbank neemt in dit specifieke geval tot uitgangspunt dat waar het meerdere (vervangende toestemming zonder meer) kan worden toegewezen, ook het mindere (vervangende toestemming geldig voor een bepaalde periode) toewijsbaar is. De rechtbank acht de vrees van de vrouw dat de man niet binnen afzienbare termijn zal zorgdragen voor erkenning begrijpelijk. Met de advocaat van de vrouw acht de rechtbank het in het belang van de vrouw en de minderjarige dat op enig moment duidelijkheid is of de man de minderjarige wel of niet gaan erkennen. Van de man mag worden verwacht dat hij die duidelijkheid geeft. De rechtbank zal daarom bepalen dat de vervangende toestemming geldig is voor de duur van een jaar en daarna haar kracht verliest.

Wijzigen achternaam geen reden om niet te erkennen

- RBROT:2021:12101. Als man mag erkennen, krijgt kind automatisch achternaam vader (vanwege eerdere erkenning van oudere kinderen).
- Het bezwaar van de vrouw dat inhoudt dat [naam kind 3] dan automatisch de achternaam van de man zal krijgen, maakt duidelijk dat wijziging van de achternaam van [naam kind 3] voor haar ingrijpend is. Hoe vervelend dat ook is voor de vrouw zelf, bij de beoordeling van dit verzoek weegt dat niet zwaarder dan de belangen van de man en [naam kind 3] bij het ontstaan van een familierechtelijke betrekking tussen hen. Als een of beide partijen een andere achternaam voor een of meerdere minderjarigen zou(den) willen, dan is een andere procedure beschikbaar.

Genderneutrale gegevens geboorteakte I

- RBDHA:2021:3907. Verbetering geboorteakte, waarbij "van het vrouwelijk geslacht" wordt verbeterd in "waarvan het geslacht niet is kunnen worden vastgesteld".
- Op grond van artikel 1:19d van het Burgerlijk Wetboek (BW) is het mogelijk om - in het geval dat het geslacht van het kind (om medische redenen) na de geboorte twijfelachtig is - in de geboorteakte de vermelding op te nemen dat het geslacht van het kind niet is kunnen worden vastgesteld. Hiervan is (of was) bij [verzoeker] echter geen sprake. (...) De rechtbank is van oordeel dat, mede gelet op deze (stagnerende) ontwikkelingen bij de wetgever, op dit moment het individuele belang van [verzoeker] bij de mogelijkheid tot verbetering van de geboorteakte zwaarder weegt dan het algemene belang van strikte handhaving van de huidige wettelijke regeling. De rechtbank zal het subsidiaire verzoek van [verzoeker] dan ook toewijzen, ondanks dat een wettelijke grondslag hiertoe ontbreekt.

Genderneutrale gegevens geboorteakte II

- RBNHO:2022:2040. Toewijzing 'X' in geboorteakte.
- Het verzoek van de ambtenaar van de Burgerlijke Stand om de beslissing aan te houden in afwachting van de antwoorden van de Hoge Raad op de prejudiciële vragen die zijn gesteld door de rechtbank Den Haag bij de beschikking van 17 december 2021 wordt afgewezen omdat het voor verzoeker gelet op het tijdsverloop in deze procedure van groot belang is duidelijkheid en zekerheid te verkrijgen en omdat de wetgever de ontwikkelingen in de rechtspraak wil afwachten, terwijl deze uitspraak daaraan mede kan bijdragen. Er is sprake van een (trend naar) maatschappelijke en juridische erkenning van een neutrale geslachtelijke identiteit. Nu de artikelen 1:28 tot en met 1:28c BW niet voorzien in de mogelijkheid om te kiezen voor een non-binaire geslachtsaanduiding, wordt naar het oordeel van de rechtbank een ongerechtvaardigd onderscheid wordt gemaakt tussen personen die de overtuiging hebben tot het andere geslacht te behoren en non-binaire personen.

Genderneutrale gegevens geboorteakte III

- HR:2022:349. HR wil prejudiciële vragen over genderneutrale gegevens in geboorteakte niet beantwoorden.
- *Die beantwoording zou op dit moment de rechtsvormende taak van de Hoge Raad te buiten gaan. Zolang er geen wettelijke regeling is, is het aan de rechter om in elke concrete zaak aan de hand van de aard en inhoud van het verzoek en de verdere omstandigheden van het geval te beslissen, met inbegrip van de mogelijkheid om de beslissing op het verzoek aan te houden.*

Genderneutrale gegevens geboorteakte IV

- RB Zwolle 8 april 2022, geeft toestemming voor 'X' (niet gepubliceerd, inhoud te vinden op: <https://clara-wichmann.nl/nieuws/storm-vogel-ook-een-x-in-paspoort-wat-was-de-route-hier-naartoe/>)
- Gelet op de maatschappelijke erkenning en (een trend naar) juridische erkenning naar een neutrale geslachtelijke identiteit op nationaal en internationaal niveau, de visie van de wetgever op dit onderwerp en de ruimte die de Hoge Raad de rechter biedt om in elke concrete zaak aan de hand van de aard en inhoud van het verzoek en de verdere omstandigheden van het geval te beslissen, **is de rechtbank van oordeel dat op dit moment het individuele belang van verzoeker bij juridische erkenning van de duurzame overtuiging niet tot het ene maar ook niet tot het andere geslacht te horen zwaarder weegt dan het algemene belang bij handhaving van de huidige wettelijke regeling of het afwachten van de ontwikkelingen in de wetgeving.**
- Zie ook Rb M-NI 29 juni 2023, RBMNE:2023:3031, rechtbank wijzigt 'mannelijk' naar 'X', gelet op de omstandigheden van het geval, moet dus uitgebreid worden gemotiveerd.
- En Hof Amsterdam 23 mei 2023, GHAMS:2023:1266, Verzoek tot genderneutrale wijziging geslachtsaanduiding in akte van geboorte ('X'). Hof bekrachtigt uitspraak Rb waarbij verzochte wijziging is gelast. Hof: huidige wet maakt ongeoorloofd onderscheid tussen transgender en genderneutrale personen, want transgender heeft ogv [Art. 1:28 BW](#) t/m [Art. 1:28c BW](#) wel zelfbeschikkingsrecht ten aanzien van genderidentiteit en -registratie

Meewerken aan DNA-onderzoek

- HR:2022:349. Recht op informatie over de eigen afstamming als onderdeel van recht op bescherming privéleven (art. 8 EVRM). Botsing grondrecht kind om te weten wie zijn biologische vader is met grondrecht vermoedelijke biologische vader om afstamming geheim te houden en om niet onvrijwillig DNA-test te ondergaan. Belangenafweging met als uitgangspunt dat belang kind prevaleert.
- Het hof heeft miskend dat het belang bij het verkrijgen van informatie over de eigen afstamming in de eerste plaats is gelegen in het kunnen vormen en ontwikkelen van een eigen identiteit en persoonlijkheid en dat dit belang als zodanig voorrang heeft boven het belang van de vermoedelijke biologische vader om die informatie niet prijs te geven, ook zonder dat het kind daarbij een concreet belang heeft zoals het belang om informatie te verkrijgen over erfelijke aandoeningen of het belang om familiecontact tot stand te brengen. Slechts onder uitzonderlijke omstandigheden kan de belangenafweging anders uitvallen.

Uitkomst DNA-onderzoek is beslissend

- DNA-onderzoek en niet theorie van vader is beslissend: hij is de verwekker. Man biedt geen tegenbewijs aan en maakt op geen enkele manier aannemelijk dat moeder - na gemeenschap - sperma bewaarde en in haar lichaam heeft ingebracht. Geen nader onderzoek naar levensduur vrijgekomen spermacellen.
- Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 11-10-2022 ECLI:NL:GHARL:2022:8724

KINDERALIMENTATIE

toegesplitst op gezag en
omgang

Verblijfsoverstijgende kosten I

Uitgangspunt is dat de ouder waar de kinderen wonen de 'vaste lasten' voldoet, waaronder sinds 1 januari 2020 ook kleding valt.

- Hof A-L 16 augustus 2022, GHARL:2022:7179: Hof verlaagt niet de door man te betalen KAL met kosten sportcontributie aangezien de vrouw deze niet betaalt, maar merkt wel op dat het niet onredelijk is als hij de KAL hiermee vermindert.
- Hof A'dam 16 februari 2021, GHAMS:2021:434: vrouw voldoet niet de verblijfsoverstijgende kosten. Hof stelt KAL vast minus 30% verblijfsoverstijgende kosten. Man moet deze dragen.
- Rb Amsterdam 29 juni 2022, RBAMS:2022:3590: rechtbank rekent met zorgkorting van 65%, in het belang van de kinderen dat man in het vervolg de verblijfsoverstijgende kosten voldoet. Vrouw blijft wel kinderbijslag ontvangen, maar moet kleine uitgaven zelf voldoen. Man moet kleding, laptops verstrekken.

Verblijfsoverstijgende kosten II

Heel veel gedoe over deze kosten (steeds meer wellicht):

- Hof DB 24-08-2023, GHSHE:2023:2735: ‘Verder overweegt het hof uitdrukkelijk dat met ingang van heden alle spullen van de kinderen die zij nodig hebben, ongeacht welke ouder die spullen bekostigt heeft, dus óók de reeds eerder gekochte spullen zoals de fiets, laptop en sportspullen, steeds met de kinderen van de ene ouder naar de andere ouder moeten gaan, zodat de kinderen niet langer met de strijd van de ouders worden belast.’

Verblijfsoverstijgende kosten III

Afspraak over verblijfsoverstijgende kosten kan wel worden opgenomen in dictum:

- Hof DB 10 augustus 2023, GHSHE:2023:2605: de rb had ten onrechte verzoek afgewezen om de afspraak van pp in het ouderschapsplan over de verblijfsoverstijgende kosten in het dictum op te nemen. Hof oordeelt dat dit wel kan. Is immers een verplichting van ouders op grond van boek 1 BW.

Zorgkorting I

Tremarapport geeft als vuistregel:

5% bij gedeelde zorg minder dan 1 dag pw

15% bij gedeelde zorg gemiddeld 1 dag pw

25% bij gedeelde zorg gemiddeld 2 dagen pw

35% bij gedeelde zorg gemiddeld 3 dagen pw

5% is in beginsel minimum, ouders hebben onderling en jegens het kind recht en verplichting tot omgang.

Zorgkorting II: 0%

- Rb N-NL 20 april 2022, RBNNE:2022:1361, uitzondering op regel dat rekening gehouden moet worden met 5%. Al geruime tijd geen contact meer tussen man en kind en niet de verwachting dat daar voordat kind 18 jaar wordt iets in gaat veranderen.
- Hof A-L 17 mei 2023, GHARL:2022:4097, geen zorgkorting voor moeder die geen omgang wenst.
- Hof A-L 2 mei 2023, GHARL:2023:3652, wegens contactverbod met de vrouw legt het hof geen zorgkorting op, geen structureel contact met kind. Als dat wijzigt dienen partijen alsnog KAL aan te passen met inachtneming van de zorgkorting.

Zorgkorting III: 50%

- GH DB 24 JUNI 2021, GHSHE:2021:1965: Hof volgt de man niet in zijn stelling dat de zorgkorting gesteld moet worden op 50% nu kind evenveel tijd bij iedere ouder doorbrengt. Zoals de vrouw aanvoert ziet het percentage van de zorgkorting op de kosten ten behoeve van kind en niet op de verdeling van de tijd die zij bij iedere ouder doorbrengt. De verblijfskosten bedragen 70% van de totale kosten en de verblijfsoverstijgende kosten 30%. Bij een co-ouderschap wordt aan de zijde van de ouder bij wie het kind niet staat ingeschreven rekening gehouden met een percentage van de zorgkorting van de helft van het percentage verblijfskosten van 70%, ofwel 35% van de totale kosten.
- Hof AL 8 december 2020. GHARL:2020:10371: hof legt zorgkorting van 50% op want beide ouders dragen verblijfsoverstijgende kosten.

Zorgkorting IV: 65%

- Hof A-L 15 november 2022, GHARL:2022:9941: rb heeft KAL vastgesteld in strijd met de wettelijke maatstaven. Man betaalt nl. naast in natura kosten (35%) ook de verblijfsoverstijgende kosten (30%). Dus zorgkorting van 65%.
- Rb A'dam 29 juni 2022, RBAMS:2022:3590: man dient de verblijfsoverstijgende kosten te voldoen. Rb rekent met zorgkorting van 65%

Bijdrage andere ouder

HR 23 december 2022, HR:2022:1924: voor het opleggen van een verplichting aan de ouder bij wie het kind zijn hoofdverblijf heeft, om bij te dragen in de zorgkosten van de ouder bij wie het kind niet zijn hoofdverblijf heeft, is niet vereist dat sprake is van bijzondere omstandigheden. De vraag of de ouder bij wie het kind zijn hoofdverblijf heeft moet bijdragen aan de andere ouder moet worden beantwoord aan hand van de wettelijke maatstaven van draagkracht en behoefte.

Er hoeft dus *geen* sprake te zijn van bijzondere omstandigheden (Hof Amsterdam, 19 oktober 2021, GHAMS:2021:3310).

Toewijzend:

- Rechtbank Amsterdam 30 maart 2022, RBAMS:2022:1540, hoofdverzorger moet aan andere ouder betalen om zorgregeling (die op zichzelf niet ruim is) mogelijk te maken. Deze ontvangt bijstandsuitkering.
- Rb M-NL 24 april 2023, RBMNE:2023:2018, vrouw (hoofdverzorger) dient man bijdrage (€ 35 pm, co-ouderschap) te voldoen, nu zij draagkracht overhoudt en hij tekort komt.

Reiskosten en kinderalimentatie

Reiskosten in het kader van de omgang worden meestal verdisconteerd in de zorgkorting. Niet altijd:

- Gerechtshof A-L 5 september 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:7419
Vrouw is zonder toestemming met kind verhuisd. Man moet daardoor elke maand 1.216 kilometer rijden. Er wordt bij de berekening van zijn draagkracht rekening gehouden met zowel benzinekosten ad € 231 pm als leasekosten ad € 275 pm.
- Gerechtshof A-L 22 augustus 2023, ECLI:NL:GHARL:2023:7012
Man heeft veel kosten in verband met de zorgregeling waarvoor hij vanuit Spanje naar Nederland moet reizen en hier een accommodatie moet huren om de kinderen te ontvangen. Gelet op deze kosten en zijn lage inkomen geen draagkracht voor KAL.

Wijziging van omstandigheden, kinderrekening

- Over het algemeen geldt dat als 1 van partijen beëindiging wenst van kinderrekening stelt rechter KAL vast (bv. Rb Amsterdam 29 juni 2022, RBAMS:2022:3590) maar:
- Rb Rotterdam 17 november 2020, Kennisbank, rb ziet geen aanleiding ondanks het verzoek van de vrouw om de kinderrekening op heffen, zij heeft onvoldoende aangevoerd, wijzigt wel de hoogte van de te betalen bijdragen.
- Rb Amsterdam 25 mei 2022, RBAMS:2022:2854: beide partijen verzoeken om een bijdrage voor de kinderrekening vast te stellen. Rb wijst dit af, aangezien de wet hiervoor geen grondslag biedt.
- Afspraak over kinderrekening in ouderschapsplan levert executoriale titel op (voorzieningenrechter Rb DH 30 augustus 2022, Kennisbank)
- GH A-L 27 juni 2023, GHARL:2023:5366, niet nakomen afspraken over de kinderrekening is een tekortkoming die ontbinding rechtvaardigt (geen verzoek ingediend tot vaststelling KAL (!))

Samengestelde gezinnen: stiefouderverplichting II

- GH AL 17-2-2022, GHARL:2022:1238: wettelijke ouders hebben samen voldoende draagkracht om volledig in de behoefte te voorzien. Geen stiefouderverplichting.
- Rb Amsterdam 29 juni 2022, RBAMS:2022:3590: inkomen stiefmoeder wordt buiten beschouwing gelaten. Ouders hebben samen al meer dan voldoende draagkracht om in behoefte te voorzien, pas recent co-ouderschap, en leeftijd vd kinderen.
- GH Amsterdam 29-3-2022, GHAMS:2022:929: ook na ontstaan onderhoudsplicht als stiefouder heeft man nog voldoende draagkracht om overeengekomen PAL te voldoen.

Procesrechtelijk

- GH DB 13 oktober 2022, GHSHE:2022:3467, hof berekent aandeel man iets hoger dan door de rb vastgestelde bijdrage. Vrouw heeft echter geen incidenteel hoger beroep ingesteld, en man mag niet slechter worden van het eigen beroep. Geen hogere bijdrage dus.
- GH A-L 8-6-2023, GHARL:2023:4891, moeder verzoekt pas in hoger beroep een ingangsdatum voor de KAL, rb had beschikkingsdatum gehanteerd. Alhoewel beroep mogelijkheid is om eventuele fouten te herstellen oordeelt het hof dat vader geen rekening had hoeven te houden met een eerdere ingangsdatum dan de beschikkingsdatum.

INFORMELE RECHTSINGANG MINDERJARIGE

copyright I. Vledder en A.G.
Hendriks

Artikel 1:377g BW

- De rechter kan, indien haar blijkt dat de minderjarige van twaalf jaar of ouder hierop prijs stelt, ambtshalve een beslissing geven op de voet van de artikelen 377a of 377b, dan wel zodanige beslissing op de voet van artikel 377e van dit boek wijzigen. Hetzelfde geldt indien de minderjarige de leeftijd van twaalf jaren nog niet heeft bereikt, maar in staat kan worden geacht tot een redelijke waardering van zijn belangen ter zake.
- Wordt steeds vaker gebruik van gemaakt.

Verzoekschriftprocedure?

- Minderjarige start geen rechtszaak, maar vraagt rechter om gebruik te maken van ambtshalve bevoegdheid.
- De rechter volgt de regels van de verzoekschriftprocedure, maar toch is deze procedure wezenlijk anders.
- Belangrijk om cliënt goed voor te bereiden.

Wat kan wel via informele rechtsingang?

- Art. 1:253a lid 4 BW jo 1:253a lid 2 sub a (jo 1:377e BW): **verdeling van zorg- en opvoedingstaken vaststellen of wijzigen** tussen kind en ouder bij gezamenlijk gezag of een **tijdelijk verbod** opleggen aan een ouder om met het kind contact te hebben
- Art. 1:253a lid 4 BW jo 1:253a lid 2 sub b (jo 1:377e BW): **hoofdverblijf vaststellen of wijzigen** bij gezamenlijk gezag
- Art. 1:253 a lid 4 BW jo 1:253a lid 2 sub c (jo 1:377e BW): **informatieregeling vaststellen of wijzigen** bij gezamenlijk gezag
- Art. 1:253a lid 4 BW jo 1:253a lid 2 sub d (jo 1:377e BW) **informatieregeling door derden vaststellen of wijzigen** bij gezamenlijk gezag
- Art. 1:377a (jo 1:377e BW): **omgangsregeling vaststellen of wijzigen** tussen kind en juridische ouder (zonder gezag) en persoon die in een nauwe persoonlijke betrekking staat tot de minderjarige
- Art. 1:377b (jo 1:377e BW): **informatie-/consultatieregeling vaststellen of wijzigen** tussen kind en niet met gezag belaste ouder
- Art. 1:251a lid 1 jo lid 4 BW: **wijziging gezag van gezamenlijk naar eenhoofdig** na scheiding **als de rechter in de echtscheidingsprocedure of erna niet beslist heeft over een verzoek tot wijzigen gezamenlijk naar eenhoofdig gezag** (HR 4-4-2008, LJN BC2241, NJ 2008/494)
- Art. 1:250 BW: **benoeming bijzondere curator**

Wat niet?

- Art. 1:253c BW: verzoek tot **wijziging eenhoofdig gezag** van moeder in **gezamenlijk gezag beide ouders** (de informele rechtsingang van art 1:251a lid 4 BW wordt niet analoog toegepast volgens Hof Arnhem-Leeuwarden 10-3-2015, ECLI:NL:GHARL:2015:1721)
- Verzoek **vernietiging erkenning**
- Art. 1:266 BW: verzoek **beëindiging gezag ouder(s)** (tenzij in geval van art 1:251a BW)
- Art. 1:392 lid sub a BW: **wijzigen KAL**
- Art. 1:255 jo. 1:265b BW: verzoek (**verlenging**) **ondertoezichtstelling en (verlenging) uithuisplaatsing** (m.u.v. gesloten jeugdhulp)
- Verzoek **wijziging verblijfplaats** (b.v. overplaatsing naar een ander (netwerk)pleeggezin) wanneer de voogdij over de minderjarige bij de GI ligt
- Verzoek **wijziging hoofdverblijfplaats bij eenhoofdig gezag**

Verzoek wijziging hvp bij ouder met gezag

- Rechtbank Noord-Nederland 27-06-2023 (pub. 06-07-2023),
ECLI:NL:RBNNE:2023:2572
- Minderjarige met 50/50-co-ouderschap, wil voortaan ingeschreven zijn bij moeder i.p.v. vader. Minderjarige is ontvankelijk: kan zelf om wijziging hoofdverblijfplaats verzoeken. Verzoek wordt afgewezen: onvoldoende aanleiding.

Verzoek wijziging hvp bij ouder zonder gezag

- Rechtbank Noord-Nederland 09-06-2023
(pub. 05-07-2023),
ECLI:NL:RBNNE:2023:2733
- Kind schrijft dat zij graag bij haar moeder
(zonder gezag) wil wonen en daarover met
de rechter in gesprek wil. Verzoek wordt
niet-ontvankelijk verklaard, kind wordt
verwezen naar voogd voor overleg.

Geen informele rechtsingang voor verzoek kind tot vernietiging erkenning

- In art. 1:377g BW staan de onderwerpen waarover minderjarige kinderen de rechter kunnen vragen een beslissing te nemen. Hieruit volgt dat een minderjarig kind een eigen rechtsingang heeft als het gaat om een zorgregeling of een informatie- ofwel consultatieregeling. Vernietiging van een erkenning staat daar niet bij. Kind niet-ontvankelijk in verzoek tot vernietiging erkenning.
- Rechtbank Den Haag 27-07-2022,
ECLI:NL:RBDHA:2022:7720

Waarover is discussie?

- Art. 1:277 BW: **herstel gezag ouder(s) na beëindiging**
- In de rechtspraak wordt wisselend geoordeeld over de mogelijkheden van een kind om door de informele rechtsingang te kunnen vragen of het gezag van een ouder kan worden hersteld (zie HR 29 mei 2015, ECLI:NL:HR:2015:1409, NJ 2015/293 en HR 21 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:321, NJ 2020/150, RFR 2020/66).

Wél ontvankelijk voor herstel gezag

- RBNNE:2022:924. Informele rechtsingang, herstel ouderlijk gezag. De rechter meent dat het IVRK en het EVRM met zich brengen dat een kind ook als informeel verzoek de rechter kan vragen het gezag van een van zijn ouders te herstellen.
- De rechter vindt in de eerste plaats dat het kind niet mag worden belemmerd om aan de rechter het verzoek te kunnen doen om zijn vader in het gezag te herstellen, hoewel daarvoor een wettelijke basis ontbreekt. Inhoudelijke afweging levert op dat herstel gezamenlijk gezag in belang van het kind is.

En in HB?

- Een minderjarige kan niet zelfstandig hoger beroep instellen tegen een beslissing in het kader van de informele rechtsingang. Hij moet dan worden vertegenwoordigd door een wettelijk vertegenwoordiger of bijzondere curator.

Maar:

- De minderjarige kan wel in hoger beroep van de informele rechtsingang gebruikmaken, aldus de Hoge Raad, 21 februari 2020, ECLI:NL:HR:2020:321.
- R.o. 3.1.5 “Het hof heeft voorts terecht geoordeeld dat de minderjarige de informele rechtsingang als bedoeld in art. 1:377g BW kon gebruiken in het door de vader ingestelde hoger beroep. (...). Het bieden van de mogelijkheid aan een minderjarige om in een door een ouder – of andere belanghebbende – ingesteld hoger beroep zijn wensen over de kwestie die daarin aan de orde is (omgang, respectievelijk informatie of consultatie) aan het hof kenbaar te maken, voorkomt dat hij zich daarvoor, hangende dat hoger beroep, (opnieuw) tot de rechtbank moet wenden. Dat laatste is niet alleen omslachtig en onnodig belastend, maar kan ook leiden tot tegenstrijdige beslissingen.”

Brief minderjarige in HB: informeel verzoek

- GHARL:2021:6703. Kind schrijft brief aan Hof i.h.k.v. HB van moeder en oma m.b.t. omgangsregeling.
- Het hof vat de brief van het kind op als een informeel verzoek aan het hof als bedoeld in artikel 1:377g BW, in het kader van het door de moeder en de oma ingestelde hoger beroep tegen de bestreden beschikkingen. Dit heeft tot gevolg dat het hof ambtshalve in volle omvang kan beoordelen of, en zo ja, welke omgangsregeling met de moeder en de oma het meest in het belang van het kind is. Het hof is daarom niet gebonden aan de grieven van de moeder en de oma, en is evenmin gehouden om de oorspronkelijke regeling in stand te laten. Hof ontzegt moeder en oma de omgang.

Minderjarige ontvankelijk in HB als HB volgt op informele rechtsingang

- Minderjarige vraagt in informele rechtsingang omgangsregeling met vader. Rb wijst het verzoek toe en vader stelt hoger beroep in. Hof bepaalt dat minderjarigen ook in hb gebruik kunnen maken van informele rechtsingang, wanneer een ouder of andere belanghebbende beroep heeft ingesteld. Hof bepaalt dat minderjarige ontvankelijk is en benoemt ambtshalve in een tussenbeschikking een bijzondere curator ivm belangentegenstelling, omdat ouders de verantwoordelijkheid voor het contactherstel bij de minderjarige neerleggen.
- Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 17-01-2023, ECLI:NL:GHARL:2023:423

Bijstand voor minderjarige

- Uit parlementaire behandeling blijkt dat kinderen naar Juridisch Loket kunnen voor advies. Als het een ingewikkelde kwestie is, kan een adviestoevoeging gevraagd worden (*Kamerstukken I 18964, 88b, p. 3*)
- Vraag is of dat laatste gedragsrechtelijk kan.
- Kinder- en jongerenrechtswinkels bieden laagdrempelige hulp aan kinderen die zich tot de rechter willen wenden.

Rol van ouders op de achtergrond

- Informele rechtsingang kan mis/gebruikt worden door ouders die via het kind bijv. omgangsregeling ter discussie willen stellen.
- Zie bijv. RB Midden-Nederland, 26-1-2023, ECLI:NL:RBMNE:2023:311, waarin kind van 9 wijziging omgang en achternaam vroeg.
- *Dat [kind] nu vraagt om minder omgang met de vader en om de achternaam van haar stiefvader te mogen hebben, doet vermoeden dat [kind] (weer) klem is komen te zitten tussen de ouders. Dit vermoeden wordt gesterkt doordat [kind] in het gesprek met de kinderrechter ook niet veel andere dingen kon vertellen dan wat er al in haar brief stond: het lijkt alsof [kind] het gevoel heeft dat ze deze keuze moet maken, maar dat ze eigenlijk niet goed kan uitleggen waarom.*
- Rechter spreekt VOTS uit.